

BARDO – GALIMYBĖ PASITI

Rašė: Tautė Bernotaitė
Fotografavo:
Piešė: Stevenas Vincentas Mitchellas

Spalio 13 d. menų fabrike „Loftas“ atidarius parodą „Bardo“, gali kas nors ir įvykti. Anglų menininko Steveno Vincento Mitchello tapybos darbai gali išgąsdinti, bet išsigąsti nereikėtų bijoti – tai numatyta reakcija. Tai lygiai taip pat sveika, kaip sunerimti ir pasitempti, kaktomuša susitikus su priešū. Paveikslai juk irgi kabo priešais.

Aerografą kaip tapyimo priemonę naudojantis dailininkas parodoje pristatys seriją darbų, kuriuose kalba apie galimybių būklę – bardo. Galimybės atsiveria todėl, kad tai tarpinė būklė, kuri lemia kryptį – nušvisti ar toliau vargti. Nereikėtų baugintis urbanizuotoms ausims mistifikuotai skambančių žodžių „nušvitimas“, „regėjimai“, „dvasingumas“. Galima priartinti šį meną ir prie vadybininkų kartos – kalbama apie esamos situacijos skersinį ir sprendimus.

Lietuvoje prieš pusantų metų su žmona mūza Jolanta įsikūręs S.V.Mitchellas yra gyvenęs su Amerikos indėnų gentimis, keliavęs po Indiją. Per šią kelionę gurkšnodamas Dalai Lamos vyriausiojo patarėjo paruoštą arbatą gavo ne tik progą pasikalbėti su juo intelektualiomis temomis, bet kartu ir palaiminimą rengti „Bardo“ parodą. Lemtinga arbatėlė.

Tai ką gi reiškia bardo ir kodėl kas nors gali įvykti? Tai iš Tibeto „Mirusiųjų knygos“ atkeliavęs terminas, sudėtas iš „bar“ – tarp ir „do“ – du. „Tarp dviejų“ – tai būseną, kai laikas išstijta ir žmogus gauna progą pažvelgti į savo užgyventą nuopelnų ar nuodėmių vaizdą. Tai vienas būdų atlikti savo „sielos inventuraciją“. Todėl, menininko patarimu, išsigandusieji „Bardo“ paveikslų tegul gerai pagalvoja, kas būtent juos išgąsdino. Labai gali būti, kad toji baimė rodo meno suvokėjo ydą.

S.V.Mitchellas mano, kad menas atgyja žiūrovo akimis, o paveikslus vadinama veidrodžiais. Apie bardo ir tamsos reikalus tiesiai, bet kartu ir šviesiai kalbėjoms su pačiu menininku.

– Jūsų meninėse deklaracijose labai daug mirties tematikos. Kada pradėjote apmąstyti mirtį?

– Kai pats buvau arti mirties. Prieš tai mano gyvenime buvo daug daug alkoholio. Tada atsidūriau ligoninėje, kur man buvo pasakyta, kad jei toliau tiek gersiu, gyventi liks kelios savaitės. Požiūris į mano iki tol gyventą gyvenimą pasikeitė ir dabar viskas vyksta „švariai“. Seniai nuštojau gerti ir matau, kad kurti galima be jokių išorinių stimuliatorių.

Nuo to patyrimo, kai galėjau pamatyti savo tuomečio gyvenimo tamsą ir nešvarą, viskas pradėjo keistis.

– Gal galite plačiau papasakoti apie bardo būklę. Kas yra tame tarpe „tarp dviejų“?

– Šią būklę galima apibūdinti keliomis paralelėmis. Tai momentas, kai įkvėpęs žmogus padaro pauzę. Tai ta ramybės pauzė, kurioje nieko nėra, tik erdvė. Joje galima kontempliuoti, „padaryti savo

veiklos apskaitą“, įvertinti padėtį – tiek buvusią, tiek ir lūkesčius apgalvoti. Tai skaidrumo akimirka, kai tau paaiškėja. Tai primena trumpą pasitenkinimo „A! Žinau!“ momentą. Tai ramybės, giedrumo ir santarvės akimirksnis. Tai ir regėjimai, matomi, kai žmogus žengia į mirtį.

– Ar kiekvienas gali patirti bardo?

– Kiekvienas gali, bet dažniausiai ne kiekvienas nori.

– Kaip pasiruošti šiai parodai?

– Pamėginti pajusti bardo. Ne išsigąsti, bet stoti priešais savo baimes, prieš tai, kas išgąsdino, ir kovoti. Tai akistata, proga pažiūrėti į save. Paveikslai yra kaip veidrodžiai. Pažiūrėti į save atidžiau trunka laiko.

– Kaip suprantu, jūsų paveikslų tamsas – ne toks jau ir juodas?

– Paveiksluose vyrauja juoda balta. Daugiausia tokių spalvų regėjimus žmonės mato patekę į bardo. Juodai ir baltai žmonės juk dažniausiai ir sapnuoja. Bardo būklė daug kuo primena sapną – gali trukti tik kelias sekundes, o mums pasukui atrodo, kad sapnavome visą naktį. Laikas tokiuose patyrimuose, paauzėse nuo kasdienės rutinos, tampa takus, nesučiupiamas, formos – fantastinės. Todėl ir paveikslai tokie.

KRINTI, KO BIJAI

– **Paveikslus tapote oro teptuku. Kokia tai priemonė?**

– Tai rašiklio dydžio orą pučianti priemonė. Praėjo daug laiko, kol ją įvaldžiau, nes srovę reikia labai jautriai nukreipti. Bet ji kaip tik tinka pasirinktai temai, nes tai kontakto su medžiaga neturintis įrankis – tarp drobės ir jo susidaro tarpas, plyšys. Tarpai susidaro ir tarp daugybės spalvų sluoksnių, kurie yra pa-veiksluose.

– **Būdamas Indijoje sutikote vyriausiąjį Dalai Lamos patarėją. Koks tai buvo susitikimas? Ar įmanoma atsipalaiduoti bendraujant su orakulu?**

– Taip, iš pradžių reikalaujama elgtis pagal protokolą, kuris įpareigoja būti pasitempusį, tačiau vėliau mudu tiesiog labai gerai pasikalbėjome. Aptarėme daug ką – nuo meno, kultūros temų iki dvasinių patyrimų klausimų. Svarbiausia, kas turi įvykti bendraujant, – tai tam tikras atpažinimo malonumas, bendrumas. Ten apsilankęs ir gavau palaiminimą vykdyti bardo projektą, išgirdau dėl jo gerų prašysčių.

– **Jūsų parodos [redacted] buvo eksponuotos žinomose galerijose įvairiose šalyse, kodėl Lietuvoje pasirinkote „Lof-tą“? Gal ką ypatinga pajutote?**

– Parodos vietą nulėmė susitikimas su

Viktoru Diawara – man jis taip pat pasirodė vizionierius. Kartu pati vieta man atrodo tinkama, nes nemėgstu darbų eksponuoti ant baltų sienų. Svarbiau yra vietos atmosfera, aplinka ir išgyvenimas.

– **Jūs esate sukūręs ypatingą kaukolę iš Stounhendžo akmens. Sakėte patyręs įvairių regėjimų ją kurdamas. Kokie buvo šie ir kokie būna kiti jūsų regėjimai?**

– Taip, ją kurdamas sulaukdavau labai ryškių sapnų, vykstančių Stounhendžo rate. Gyvenau dviejuose pasauliuo-

se vienu metu. Todėl ir pamatę kaukolę žmonės patiria kraštutinių pokyčių, ta kaukolės skulptūra veikia kaip virsmo katalizatorius. Savo regėjimus matau trimačius – galiu vizijas ir užuosti, ir girdėti. Matau tam tikras formas, kurias tarsi paimu iš objekto, tarsi jos jam nebeprisiklausė, o mano galvoje jau buvo. Tada perduodu tas formas.

S.V.Mitchello kūrinių Lietuvoje bus galima rasti ir po parodos. Gyveni-mui ir kūrybai pasirinkęs Lietuvą (jo žmona norėjo rinktis Amsterdamą), bando ją pajusti įvairiai. Ukmergės rajone pats iš medžio pastatė namą skulptūrai. Joje įkurs savo studiją. Svarbiausia, kad tas namelis visiškai atitinka senosios lietuviškos statybos užmojus ir sukurtas visiškai organiškai. Tad nereikėtų apsigauti, kad šis menininkas gyvena klejodamas tarpinėse būklėse, atvirksčiai – yra kruopštus ir labai produktyvus. Jo žmona paliudijo, kad kurdamas Steve'as gali tris paras neger-ti, nevalgyti ir vien tapyti. Taip jau yra – juk išgyvenant bardo būklę laikas įgyja kitą formatą.

LAPKRIČIO 5 D.

JAZZANOVA

S U PAUL RANDOLPH

GYVAI

370
Vilniaus diena

Bilietus platina:

TIKETA